

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus
alkuperäiskansa saamelaisten kannalta
–muistion julkistustilaisuus
28.8.2023 klo 9-11

TERVETULOA!

Tänään julkaistu Ilmastopaneelin muistio

Näkkäläjärv, K., Juntunen S., Jaakkola J.K. 2023. Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus alkuperäiskansa saamelaisten kannalta. Suomen ilmastopaneelin julkaisu 3/2023.

Tämä ja muut hankkeen julkaisut saatavilla:

<https://www.ilmastopaneeli.fi/ilmastopolitiikan-oikeudenmukaisuus/>

Ohjelma

9:00 Tervetulosanat Ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen

9:05 Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuskysymyksiä saamelaisten kannalta Klemetti

Näkkäläjärvi & Jouni Jaakkola

9:35 Kommenttipuheenvuorot

Anni-Sofia Niittyvuopio, puheenjohtaja, Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto

Pirjo Seurujärvi, aluejohtaja, Lapin luontopalvelut, Metsähallitus

Heta-Elena Heiskanen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

10:05 Keskustelu & yleisökysymykset

11:00 Tilaisuus päättyy

Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus alkuperäiskansa saamelaisten kannalta –muiston julkistustilaisuus

28.8.2023

Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuskysymyksiä Suomen saamelaisten kannalta

Jouni Jaakkola, Suomen ilmastopaneeli & CERH
Klemetti Näkkäläjärvi, CERH

Lähtökohdat

Ilmastonmuutoksen kielteiset vaikutukset alkuperäiskansoille, heidän kulttuureilleen ja asemalleen on tunnustettu Pariisin ilmastopöytäkirjassa sekä kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden ratkaisussa ja suosituksissa.

Alkuperäiskansojen kannalta ilmastonmuutoksen oikeudenmukaisuuteen ja siihen sopeutumiseen vaikuttaa kolonialismin perintö, alkuperäiskansakulttuurien uhanalaistuminen, luontokato sekä yhteisöjen elinympäristöjen kutistuminen.

Ilmastonmuutoksen hillintätoimet, kuten vihreään energiaan siirtyminen, voivat johtaa alkuperäiskansojen perinteisten asuma- ja nautinta-alueiden kutistumiseen ja kilpailevan maankäytön lisääntymiseen.

Saamelaiset ovat hyvin haavoittuvia ilmastonmuutoksen kielteisille vaikutuksille.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on osaltaan kulttuurista muutosprosessia, jossa kulttuuri sopeutuu elinympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Ilmasto-oikeudenmukaisuudessa tulee pohdittavaksi sopeutumisen ja oikeudenmukaisuuden rajat – miten paljon voidaan sopeutua ilman, että kulttuuri ja sen erityisyys katoaa.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Ilmasto-oikeudenmukaisuus

- Saamelaisille oikeudenmukaisuutta voidaan arvioida siten, miten perustuslain velvoite turvata saamelaisten oikeus **omaan kieleen ja kulttuuriin** toteutuu ilmastopolitiikassa.
- Keskeinen kysymys on, miten voidaan huolehtia saamelaiskulttuurin osalta, että heitä kohdellaan oikeudenmukaisesti ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja ilmastonmuutoksen hillinnässä ja miten eri oikeuskäsityksiä punnitaan.
- Alkuperäiskansoille ilmastotoimilla ja ilmastopolitiikalla on erityisesti sosiokulttuurista vaikutusta, ja voidaankin puhua **sosiokulttuurisesta ilmasto-oikeudenmukaisuudesta** tuoden esille niin ilmastotoimien laajemmat yhteiskunnalliset, kielelliset ja kulttuuriset vaikutukset (esim. perinteiseen tietoon) kuin perinteiset ympäristöön, ruoantuotantoon, rakentamiseen, talouteen ja energiantuotantoon ja -käyttöön kohdistuvat vaikutukset sekä erilaiset oikeudenmukaisuuden käsitykset.
- Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuteen liittyvät olennaisesti kysymykset **taakanjaosta ja hyötyjen jaosta**, eli mitkä tahot kantavat suurimman taakanjaon ilmastoimissa, miksi ja miten taakkaa voidaan hillitä ja kompensoida.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Miksi ilmasto-oikeudenmukaisuutta tarvitaan?

- Ilmasto on muuttunut saamelaisten kotiseutualueella, ja se on vaikuttanut alueen kasvillisuuteen, eliöstöön ja saamelaiskulttuuriin.
- Ilmastotoimilla ja ilmastonmuutokseen sopeutumisella on vaikutusta perusoikeuksiin ja niiden toteutumiseen.
- Toimilla, jotka eivät suoraan liity ilmastonmuutokseen voi olla ilmasto-oikeudenmukaisuusvaikutuksia, kuten esimerkiksi perinteisten saamelaislinkeinojen rahoituksella.
- Ilmasto-oikeudenmukaisuuden toteutuminen edellyttää ennakkointia ja vaikutusten tunnistamista jo valmisteluvaiheessa.
- Ilmasto-oikeudenmukaisuudessa kohtaavat eri intressit: **taloudellinen, ympäristöllinen.**
- Ilmastotoimilla on **ylisukupolvisia** vaikutuksia.

Ilmastopolitiikka ja lainsäädäntö

- Ilmastolain yhtenä tavoitteena on varmistaa ilmastotoimien oikeudenmukaisuus sekä turvata osaltaan saamelaisten edellytykset ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (2 §)
- Tämä edellyttää saamelaisten osallistumisoikeuksien turvaamista ilmastopolitiikassa että ilmastotoimien oikeudenmukaisuuden arvioimista saamelaiskulttuurin turvaamisen näkökulmasta.
- Ilmastolaki on tuonut saamelaisten kannalta kaksi merkittävää oikeudenmukaisuutta lisäävää ulottuvuutta:
 - 1) ilmastotoimien menettelytapojen oikeudenmukaisuus kehittyi
 - 2) laki lisää saamelaisten osallistumismahdollisuuksia ilmastotoimiin sekä saamelaiskäräjien osallistumisoikeuksien että perustetun saamelaisen ilmastoneuvoston nojalla
- Valtioneuvoston (2022) selonteossa kansallisesta sopeutussuunnitelmasta vuoteen 2030 esitetään selvitettäväksi saamelaisten ilmastonmuutoksen sopeutumisohjelman laatimista.
- Sopeutussuunnitelman laatiminen voisi olla luontevasti saamelaisen ilmastoneuvoston tehtävä. Sopeutussuunnitelman laadinta edellyttää resursseja sekä tietopohjan päivittämistä, sillä kattavin selvitys ilmastonmuutoksen vaikutuksista Suomen saamelaiskulttuurille on koskenut ajanjaksoa 1960–2019.

Saamelainen ilmastoneuvosto

- Asetettu 24.8.2023 ensimmäiselle kaudelleen (1.9.2023-31.8.2027).
- **Saamelainen ilmastoneuvosto on luonteeltaan ainutlaatuinen elin**, koska sen työssä yhdistyvät saamelainen perinteinen tieto sekä akateeminen tieto, ja sillä on mahdollisuudet toimia globaalina tiennäyttäjänä Pariisin ilmastopimuksen ja kansainvälisten alkuperäiskansoja koskevien ihmisoikeusvelvoitteiden edistämiseksi ilmastotoimissa.
- Ilman riittäviä resursseja ilmastoneuvosto ei voi toimia ja täyttää sille asetettuja tehtäviä.
- Ilmastoneuvosto tarvitsee toimiakseen tutkimus- ja selvitysresursseja.

Ilmastopolitiikan keskeisiä tavoitteita, vaikutuksia ja kehitystarpeita saamelaiskulttuurin ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta

	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
Yleiset tavoitteet	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Välilliset vaikutukset	
Ihmisen toiminnasta aiheutuvien kasvihuonepäästöjen vähentäminen	Suora myönteinen vaikutus, hillitsee ilmaston-muutoksen kielteisiä vaikutuksia.	Kilpailevan maan-käytön lisääntyminen mahdollisen tuuli-voimarakentamisen myötä. Sähköistymisen edellyttämien kaivos-mineraalien etsintä ja mahdollinen kaivoksien perustaminen.	Kustannusten kasvu, investointi-tarpeet, perinteisten elinkeinojen harjoittamisen vaikeutuminen.	Aurinkoenergian hyödyntämisen kehittäminen vastaamaan saamelaisten kotiseutualueen olosuhteita.

	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
Yleiset tavoitteet	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Väilliset vaikutukset	
Ihmisen toiminnasta aiheutuvien kasvihuonepäästöjen vähentäminen: Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Suora myönteinen vaikutus, hillitsee ilmaston-muutoksen kielteisiä vaikutuksia.	Liikkumisen vaikeutuminen.	Perinteisten elinkeinojen harjoittamisen kallistuminen ja vaikeutuminen.	Tarve kehittää ympäristöystävällistä teknologiaa/polttoainetta, jota voidaan käyttää maasto-olosuhteissa ja joka kestää sään vaihtelut sekä saamelaisten kotiseutualueen oloihin soveltuvaa joukkoliikennettä.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
Yleiset tavoitteet	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Väilliset vaikutukset	
Ilmastokestävyyden edistäminen	Kaavoituksen ja suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelun kehittyminen.	Matkailun ja turismipalvelujen kehittäminen ilmastokestäväksi voi pienentää kilpailua perinteisten elinkeinojen kanssa.		Saamelaisten perinteisten elinkeinojen ilmastokestävyyden kokonaisarviointin tekeminen.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Välilliset vaikutukset	
Pitkän ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma	Myönteinen vaikutus ja mahdollisuus parantaa tietopohjaa saamelaisen ilmastoneuvoston ja saamelaisinstituutioiden osallisuudella ja laatia toimenpiteitä saamelaiskulttuurin turvaamiseksi.	Mahdollistaneet ilmastotoimien rahoituksen kehittämisen ja saamelaiskulttuurin huomioimisen rahoituksessa.	Yleinen tietoisuus ilmastonmuutoksesta ja sen yhteydestä saamelaisten oikeuksiin lisääntyy.	Saamelaiskäräjien ja kolttien kyläkokouksen yhteinen/oma ilmastosuunnitelma ja tavoitteenasettelu.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Välilliset vaikutukset	
Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma		Kaavoituksen ohjaaminen huomioimaan ilmastonmuutoksen oikeudenmukaisuusvaihtokuituksia.	Eri maankäyttösektoreiden ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutusten tunnistaminen saamelaiskulttuurille.	Kaavoituksen ja saamelaisten kotiseutualueen metsittymisen ja pensastumisvaikutusten kielteisten vaikutusten estäminen/hillitseminen/kompensointi saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Väilliset vaikutukset	
Ilmastopoliitikan suunnitelmien toteutumisen seuranta ja ilmastovuosi-kertomus	Myönteinen vaikutus, toteutumisen seuranta mahdollistaa ilmastopoliitikan vaikutusten seuraamisen saamelaiskulttuurille ja saamelaisten elinympäristölle.			<p>Mittariston kehittäminen ilmastopoliitikan vaikutuksien seuraamiseen saamelaiskulttuurille.</p> <p>Saamelaisinstituutioiden omien ilmastotoimien ja ilmastopäästöjen seuraaminen omassa vuosikertomuksessaan.</p>

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Osallisuus	Toimeenpanon mahdolliset vaikutukset saamelaiskulttuurille			Kehitystarpeet oikeudenmukaisuuden kehittämiseksi saamelaisten kannalta
	Suorat vaikutukset	Epäsuorat vaikutukset	Väilliset vaikutukset	
Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen osallistumismahdollisuudet ilmastotoimiin uuden ilmastolain nojalla	Saamelaisten vaikuttamismahdollisuudet ilmastopoliitikkaan paranevat.	Toimeenpanee Suomen kansainvälisiä veloitteita. Edellyttää saamelais-instituutioilta ilmastopoliitikan asiantuntemusta.	Lisää vuoro-vaikutusta ja tietoa viranomaisten ja saamelaisten välille.	Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen osallistumismahdollisuudet ilmastotoimiin uuden ilmastolain nojalla.
Saamelainen ilmastoneuvosto	Saamelaisten vaikuttamismahdollisuudet ilmastopoliitikkaan paranevat ja ilmastopoliitikan tietopohja paranee. Toimeenpanee Pariisin ilmastosopimusta.	Kansainvälinen esimerkki alku-peräiskansojen osallisuudesta ilmastopoliitikassa.	Tiedeyhteisön ja perinteisen tiedon haltijoiden yhteistyön kehittyminen.	Toiminnalla tulee olla riittävät resurssit ja täysi riippumattomuus, jotta työ voi onnistua.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

Ilmastopoliitikan oikeudenmukaisuuden arviointikysymykset

- Suomen ilmastopaneelin Ilmastopoliitikan oikeudenmukaisuus -hanke: <https://www.ilmastopaneeli.fi/ilmastopoliitikan-oikeudenmukaisuus/>
- Ilmastopoliitikan oikeudenmukaisuutta on luokiteltu jako- ja tunnustavaan sekä menettelytapojen oikeudenmukaisuuteen.
- Arviointikysymykset on tarkoitettu hyödynnettäväksi erityisesti ilmastopoliitikan suunnitelmien ja ohjelmien laadinnassa sekä ilmastopoliitikan toimeenpanoa tukevissa hallinnollisissa toimissa. Saamelaisten kannalta hankkeessa on keskitytty tunnustavan oikeudenmukaisuuden sekä menettelytapojen oikeudenmukaisuuden tarkasteluun.
- Tunnustavalla oikeudenmukaisuudella viitataan ennen kaikkea aineettomiin arvoihin ja sosiokulttuuriin kysymyksiin.
- Menettelytapojen oikeudenmukaisuudessa korostuu Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen sekä saamelaisen ilmastoneuvoston oikea-aikainen, vaikuttava osallisuus ilmastotoiminnassa.

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Saamelaisten kannalta keskeiset ilmastopoliitikan oikeudenmukaisuuden arviointikysymykset ja soveltaminen

Arviointikysymys	Pohdittavaa saamelaisten kannalta	Huomioitavaa ja käytäntö	Hyvitys- ja kompensatiokysymykset
Jako-oikeudenmukaisuus (JO1): Lisääkö/vähentääkö joidenkin ihmisten toimeentuloa olennaisesti?	Miten toimet vaikuttavat saamelaisten toimeentuloon saamelaisten kotiseutualueella lyhyellä/pitkällä tähtäimellä?	Saamelaisyhteisön tulee pysyä elinvoimaisena myös tulevaisuuteen nähden. Vain saamelaisten harjoittama kannattava perinteisten elinkeinojen harjoittaminen pitää saamelaisyhteisön elinvoimaisena (Ilmari Länsman ym. vs. Suomen valtio, 1992, YK:n ihmisoikeuskomitea).	Onko tukijärjestelmällä mahdollisuus kompensoida tulonmenetyksiä?

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Arviointikysymys	Pohdittavaa saamelaisten kannalta	Huomioitavaa ja käytäntö	Hyvitys- ja kompensatiokysymykset
<p>Menettelytapojen oikeudenmukaisuus (MO5): <u>Onko saamelaisten osallisuus turvattu heitä koskevassa ilmastopolitiikan päätöksenteossa?</u></p>	<p>Onko pyritty saavuttamaan tietoon perustuva ennakkosuostumus?</p> <p>Miten saamelaisten esitykset on huomioitu ilmastopolitiikan toimenpiteissä?</p> <p>Onko ilmastopolitiikan toimenpiteissä huomioitu tieteellinen tietopohja ilmastomuutoksen vaikutuksista saamelaiskulttuuriin?</p>	<p>Vaikutustenarvioinnissa on mahdollista noudattaa biodiversiteettisopimuksen Akwé: Kon -ohjeita, jonka mukaan vaikutustenarvioinnin tulisi olla jatkuvaa ja vaikuttavaa, jotta se voi vaikuttaa toimenpiteen sisältöön.</p>	

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

28.8.2023

Arviointikysymys	Pohdittavaa saamelaisten kannalta	Huomioitavaa ja käytäntö
<p>Tunnustava oikeudenmukaisuus (TO3): <u>Parantaako/ heikentääkö saamelaisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä kulttuurin ylläpitämistä ja kehittämistä?</u></p>	<p>Onko saamelaiskulttuurin nykytila ja siihen vaikuttavat tekijät huomioitu?</p> <p>Onko huomioitu vaikutuksia saamelaisten mahdollisuuteen ylläpitää kulttuuriaan myös tulevaisuudessa?</p> <p>Onko huomioitu kansainvälinen ihmisoikeuskäytäntö alkuperäiskansojen näkökulmasta?</p> <p>Onko selvitetty, miten mahdollisia haittoja voidaan minimoida/ hyvittää?</p>	<p>Saamelaisten perus- ja ihmisoikeuksien suoja määräytyy perustuslain perusoikeussäännösten sekä kansainvälisten ihmisoikeussopimusten sekä ihmisoikeuselinten ratkaisukäytännön myötä. Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen näkemykset perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista ovat keskeisiä arvioitaessa oikeudenmukaisuuden toteutumista.</p> <p>Ilmastomuutoksen ohella saamelaiskulttuuri kohtaa myös muita paineita kilpailevan maankäytön, lainsäädännön, luontokadon ja historiallisen perinnön johdosta, mikä on huomioitava. Ihmisoikeuskomitea on todennut, että pääväestön taloudelliset ja muut edut eivät saa vaikeuttaa saamelaisten elämäntavan säilymistä ja kehittämistä. Myös alueella aikaisempien toimenpiteiden vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin (Ihmisoikeuskomitea: Äärelä ym. vs. Suomi, 1997).</p>

Jouni Jaakkola & Klemetti Näkkäläjärvi

Pohdintaa

- Perus- ja ihmisoikeuksien yhteensovittaminen ilmastopolitiikassa edellyttää tietopohjaa ja monen eri tekijän arviointia. Eri perusoikeudet voivat olla ristiriidassa keskenään.
- Tällöin perusoikeuksien arvottaminen voi luoda ristiriitatilanteita, joissa kohtaavat yleinen etu, ihmisoikeusvelvoitteet ja myös taloudelliset kysymykset.
- Esimerkiksi vihreä siirtymä, tuulivoimarakentaminen saamelaisten poronhoitajien laidunalueille.

Pohdintaa

- Ilmastotoimien oikeudenmukaisuustarkastelu on saamelaisten oikeuksien toteutumisen kannalta **tehtävä valmisteluvaiheessa** osana vaikutustenarviointia, jotta voidaan huolehtia oikeudenmukaisesta ilmastopolitiikasta.
- Ilmastotoimet ovat poikkisektoraaalisia ja niitä tehdään eri ministeriöissä, viranomaisissa, Metsähallituksen saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarojen sekä luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelussa, alue- sekä kuntatasolla.
- Kansainväliset esimerkit osoittavat, että ilmastotoimissa, joissa ei ole huomioitu saamelaisten oikeuksia tai riittäviä ilmastotoimia ei ole tehty, seurauksena on perus- ja ihmisoikeuksien rikkomus.
- Suomessa voidaan luoda edellytykset saamelaisen ilmastoneuvoston avulla sille, että vastaavaa ei tapahdu.

Haasteet ja mahdollisuudet

- Vihreä energiamurros, talouden tasapainottaminen ja maailmanpoliittinen tilanne vaikuttanut ilmastotoimiin ja oikeudenmukaiseen ilmastopoliittikkaan.
- Tutkimus- ja koulutusjärjestelmää koskevat säästöt, mukaan lukien tutkimus- ja selvitystoiminnan rahoitusinstrumentin lopettaminen.
- Oikeudenmukainen ilmastopoliittikka on mahdollista, mutta edellyttää pidempää ja **pitkäjänteistä suunnittelua ja skenaarioajattelua** kuin yksi hallituskausi.
- Oikeudenmukainen ilmastopoliittikka edellyttää uudenlaista ajattelua: tulevaisuuskeskeistä ja sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja mahdollisuuksia nopeaan reagointiin uusissa olosuhteissa.

Lopuksi

Suomi voi toimia edelläkävijänä ja tiennäyttäjänä alkuperäiskansojen oikeuksia ja osallisuutta kunnioittavan ilmastopoliittikan kehittäjänä.

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

Kiitos - Giitu

jouni.jaakkola@oulu.fi

klemetti.nakkalajarvi@oulu.fi

<https://www.oulu.fi/fi/tutkimusryhmat/cerh>

<https://www.ilmastopaneeli.fi/ilmastopolitiikan-oikeudenmukaisuus/>

Ohjelma

9:00 Tervetulosanat Ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen

9:05 Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuskysymyksiä saamelaisten kannalta Klemetti Nakkäljärvi & Jouni Jaakkola

9:35 Kommenttipuheenvuorot

Anni-Sofia Niittyvuopio, puheenjohtaja, Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto

Pirjo Seurujärvi, aluejohtaja, Lapin luontopalvelut, Metsähallitus

Heta-Elena Heiskanen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

10:05 Keskustelu & yleisökysymykset

11:00 Tilaisuus päättyy

Ohjelma

9:00 Tervetulosanat Ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen

9:05 Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuskysymyksiä saamelaisten kannalta Klemetti

Näkkäläjärvi & Jouni Jaakkola

9:35 Kommenttipuheenvuorot

Anni-Sofia Niittyvuopio, puheenjohtaja, Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto

Pirjo Seurujärvi, aluejohtaja, Lapin luontopalvelut, Metsähallitus

Heta-Elena Heiskanen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

10:05 Keskustelu & yleisökysymykset

11:00 Tilaisuus päättyy

Voit pyytää puheenvuoroa käyttämällä Zoomin alapalkista Reactions → Raise Hand -toimintoa tai tarvittaessa kirjoittamalla chatiin "PVP".

Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus alkuperäiskansa saamelaisten kannalta –muiston julkistusilaisuus

28.8.2023

Kiitos!

info@ilmastopaneeli.fi

www.ilmastopaneeli.fi

 @ilmastopaneeli1